

Raadsvoorstel

afdeling
Ruimtelijk beleid en advies

steller
E. ten Cate

gouda
26 oktober 2021

dossiernummer
5033

telefoon
0182588976

onderwerp

Transitievisie Warmte Gouda 2021, Nota van beantwoording zienswijzen en Participatiestrategie warmtetransitie

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Het in behandeling nemen van de zienswijzen naar aanleiding van de concept Transitievisie Warmte Gouda 2021 en hierop te besluiten overeenkomstig de bijgevoegde Nota van beantwoording zienswijzen en ambtshalve wijzigingen.
2. Het vaststellen van de gewijzigde concept Transitievisie Warmte Gouda 2021, inclusief de bijlagen en de publieksversie.
3. Het vaststellen van de in de Transitievisie Warmte Gouda 2021 gestelde kaders voor de warmtetransitie:
 - a. De vier algemene uitgangspunten voor de warmtetransitie;
 - b. Afwegingskader voor verantwoorde techniekkeuze;
 - c. Kader voor participatie;
 - d. Kader voor sturing;
 - e. Financieel kader.
4. Het vaststellen van de participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie.
5. Het incidenteel beschikbaar stellen van € 200.000 voor (het begin van) de uitvoering in het jaar 2022 financieel te verwerken bij de eerstvolgende begrotingswijziging.
6. De structurele financiering afhankelijk te laten zijn van de nog te ontvangen rijksbijdrage.

Toelichting

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte (hierna: TVW) opstellen. In deze TVW beschrijven gemeenten het tijdpad waarop wijken in de periode van 2022 tot 2050 van het aardgas af gaan. Voor de wijken of buurten waarvan de gemeente denkt dat die al voor 2030 aardgasvrij kunnen zijn beschrijft de gemeente welke alternatieven voor aardgas daar kansrijk zijn.

De concept TVW Gouda 2021 heeft ter inzage gelegen van 15 juli tot 9 september. Er zijn 21 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn behandeld en in de Nota van beantwoording van een reactie voorzien. In de Nota is ook aangegeven of een zienswijze tot een aanpassing leidt.

Onderdeel van dit voorstel is de Participatie- en communicatiestrategie warmtetransitie. Deze strategie is de uitwerking van hoofdstuk 7.6 van de TVW. De Participatie- en communicatiestrategie warmtetransitie is samen met partners uit de stad ontwikkeld en schetst voor de warmtetransitie de kaders waarbinnen bewoners, bedrijven, gemeente en andere betrokkenen in de stad samenwerken richting een CO₂ neutraal en aardgasvrij Gouda in 2040.

Met het vaststellen van de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES) en de besluitvorming over de TVW en communicatie- en participatiestrategie komt het raadsprogramma Energietransitie in een nieuwe fase: van beleidsvorming naar uitvoering. Dit heeft consequenties voor de programmaorganisatie en de staande organisatie.

In afwachting van een rijksbijdrage is voor het programma Energietransitie tot en met 2022 budget vrijgemaakt. Voor 2023 en verder is nog geen budget gereserveerd. Er is nog geen duidelijkheid over de aangekondigde rijksbijdrage en wanneer deze beschikbaar wordt gesteld. Met het oog op de continuïteit en het bestaande draagvlak is een soepele overgang naar de uitvoering wenselijk. Daarom stelt het college de raad voor om als voorbereidende stap voor 2022 €200.000 te reserveren (mee te nemen in het eerste ijkmoment 2022) en de structurele financiering afhankelijk te laten zijn van de nog te ontvangen rijksbijdrage.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Met deze eerste TVW voor Gouda kan een start gemaakt worden met uitvoering van de warmtetransitie; het uifaseren van aardgas als brandstof om gebouwen te verwarmen. Hier is ook voldoende uitvoeringscapaciteit bij nodig.

Achterliggende doelstellingen die in de Klimaatwet zijn vastgelegd: CO₂ emissies in ons land moeten in 2030 met 49% zijn gedaald ten opzichte van 1990. De Europese Commissie wil dit doel zelfs verhogen naar 55%. In 2050 moet de CO₂ uitstoot gedaald zijn met 95%. Het gebruik van fossiele brandstoffen zal flink omlaag moeten om deze doelstellingen te halen, met als een van de landelijke einddoelen in 2050: geen gebruik van aardgas meer in de gebouwde omgeving.

Bij de warmtetransitie is er sprake van een dynamisch, complex systeem met grote onzekerheden. Beleidsvorming door het opstellen van een TVW gaat daarom over het neerzetten van een strategische toekomstvisie, concrete acties op de korte termijn en kaders voor toekomstige acties. De TVW wordt ten minste elke 5 jaar geactualiseerd.

Kaders

De TVW beschrijft de *algemene uitgangspunten* voor de warmtetransitie in Gouda. Deze uitgangspunten zijn tot stand gekomen via gesprekken met veel betrokkenen, onder meer via de Transitietafel Energie, de raadsbrede werkgroep Energietransitie, de regiegroep Energietransitie en een aantal actieve inwoners.

De algemene uitgangspunten zijn in samenspraak met alle betrokkenen uitgewerkt en vormen daarmee de kaders waarbinnen de warmtetransitie de komende jaren zijn beslag kan krijgen. Deze kaders zijn onder 2.3 uitgewerkt.

Met het vaststellen van de Transitievisie Warmte Gouda 2021 inclusief de in de Nota van beantwoording voorgestelde wijzigingen wordt uitvoering gegeven aan de motie Kaderstelling TVW van D66 d.d. 14 april 2021 (ID72).

De participatie- en communicatiestrategie warmtetransitie schetst de kaders waarbinnen bewoners, bedrijven, gemeente en andere betrokkenen in de stad samenwerken richting een CO₂ neutraal en aardgasvrij Gouda in 2040. Hiermee wordt duidelijkheid verschaft over de manier waarop al deze partners worden betrokken bij de beleidsvorming en -uitvoering. Ook wordt duidelijkheid verschaft over de manier waarop de gemeente op hoofdlijnen invulling geeft aan het onderdeel 'communicatie'. In de participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie wordt beschreven hoe de gemeente wil samenwerken met andere betrokken partijen zoals onder meer inwoners, ondernemers, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties. Met deze strategie wordt geborgd dat communicatie en participatie vooraf is uitgedacht en dat strategische keuzes worden gemaakt bij het inzetten van participatieve en communicatieve middelen op stads- en buurniveau.

Tijdpad; geen “startbuurten”

In de Transitievisie Warmte Gouda 2021 worden drie tijdfasen geschetst waarop wijken/buurten aardgasvrij kunnen worden; korte termijn, middellange termijn en langere termijn.

Mogelijke alternatieven voor aardgas zijn onderzocht en beschreven maar zijn nog niet definitief te benoemen. Daarom wordt in de TVW ingezet op twee aanpakken:

1. *Gemeentebrede aanpak*: het voorbereiden van de gebouwde omgeving op de aardgasvrij transitie door isoleren, besparen en tussenoplossingen zoals de hybride warmtepomp.
2. *Aanpak verkenningblokken (een wijkgerichte aanpak)*: op buurniveau eerst een nader onderzoek naar de mogelijke alternatieven voor aardgas. Daarna een “wijkuitvoeringsplan” opstellen om de concrete overstap naar aardgasvrij te organiseren samen met bewoners en andere belanghebbenden.

Deze aanpakken zijn uitgewerkt in de uitvoeringsstrategie (hoofdstuk 7), waarbij de focus in de TVW Gouda 2021 in grote mate ligt bij de opgave om CO₂ uitstoot terug te dringen.

Verkenningblokken

1a. Plaswijck Kern (rondom winkelcentrum Bloemendaal en sporthal De Mammoet)

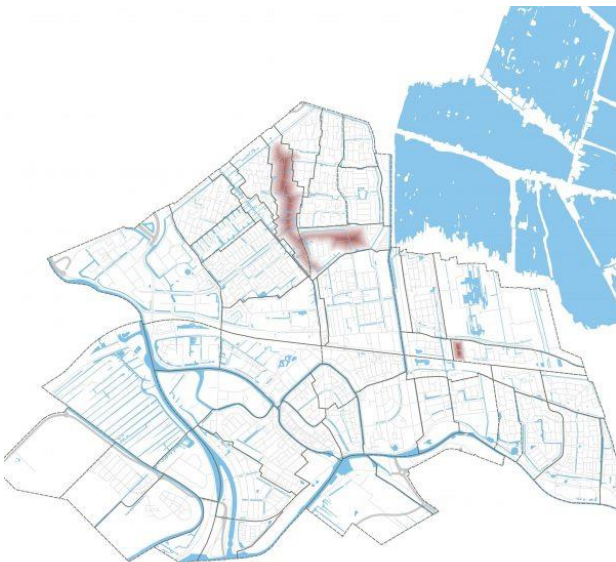
1b. Middenwillens West

Daarna zo mogelijk verkenning te starten in:

2. (Deel van) Sportbuurt & Molenbuurt

Daarbij is het voornemen van het college om, afhankelijk van de beschikbare capaciteit en middelen, na vaststelling van de TVW met voorrang aan de slag te gaan met twee onderwerpen:

1. Governance (rolverdeling en -invulling voor samenwerking met partijen) bij de aanleg van warmtenetten
2. Een strategie voor bedrijventerreinen (hfd 7.4).

2 Argumenten

Het coalitieakkoord Nieuwe energie; Samenwerken en investeren voor Gouda, 2018-2022 beschrijft de ambitie om in 2040 een CO₂ neutrale en aardgasvrije stad te zijn. De TVW beschrijft het tijdpad naar een aardgasvrije stad in drie tijdfasen; de route naar een CO₂ neutrale stad is al gaande door de stadsbrede campagne en (subsidie-)acties die georganiseerd worden, en wordt actief vervolgd wanneer de hiervoor beschreven gemeentebrede aanpak wordt gestart.

2.1 Nadruk op samenwerking; ruimte aan bewonersinitiatieven

Het coalitieakkoord benadrukt de samenwerking met inwoners, partners in de stad, de raad en medeoverheden. En: 'Om onze doelstellingen in 2040 te realiseren, is het noodzakelijk om snel te starten met de concrete voorbereidingen voor de energietransitie.' Het voorliggende voorstel beoogt het voortzetten van de concrete voorbereidingen.

In 2022 kunnen de nadere verkenningen in de twee verkenningsblokken starten (zie onder 1). De kennis en ervaring die wordt opgedaan, wordt benut voor de volgende buurten. Als ondersteuning van het proces van de energietransitie loopt er een uitgebreide publiekscampagne 'Dit doen wij, wat doe jij?' Deze campagne loopt de komende jaren nog door.

De nadruk op samenwerken komt tot uiting in de uitvoeringsstrategie en de participatie- en communicatiestrategie. In deze strategie worden lokale initiatieven vanaf fase 1 in de buurtaanpak en in communicatie, direct betrokken. Tegelijk worden kaders en uitgangspunten geschetst voor deze participatie en communicatie.

Bij de buurtaanpak en faciliteren van lokale initiatieven aanpak zal aandacht zijn voor verwachtingenmanagement; de gemeente is niet in staat om alle kansen die gezien worden onmiddellijk te verzilveren.

2.2 Van beleid naar uitvoering: financiële en organisatorische consequenties

Het opstellen van de TVW en bijbehorende stukken heeft binnen de reguliere budgetten plaatsgevonden.

Om vanaf begin 2022 voortvarend van start te gaan is € 200.000 extra nodig voor de uitvoering van de energietransitie zoals geschetst in de RES, TVW en de communicatie- en participatiestrategie. Het gaat om de volgende rollen:

- Projectleider verkenningsblok Plaswijck Kern (24 uur)
- Projectleider verkenningsblok Middenwillens West (16 uur)
- Projectleider Stadsbrede aanpak (24 uur)
- Programma-ondersteuner (36 uur, vanaf juli 2022)
- RO-adviseur (4 uur)

Als de uitvoering in de verkenningsblokken (eerste fase) op gang komt is het noodzakelijk om door te pakken met de volgende wijk om voldoende vaart te krijgen en de in de TVW beschreven fasering te halen. Dit betekent dat er in 2030 in zo'n 10 wijken tegelijk gewerkt wordt aan de energietransitie.

In de loop van 2022 moet er duidelijkheid komen over de middelen die de rijksoverheid beschikbaar stelt. Op basis van de onderzoeksresultaten in de verkenningsblokken kan er dan ook een verdere onderbouwing gegeven worden van wat nodig is aan capaciteit en middelen om de energietransitie uit te voeren vanaf 2023. Zodra bekend is wat de rijksbijdrage gaat zijn wordt een voorstel voor besteding daarvan uitgewerkt. Hoofdstuk 1.5 van de TVW beschrijft de voorwaarden die Gouda aan het Rijk stelt. Het hoofdstuk beschrijft daarmee de mogelijkheid het financiële besluit te wijzigen naar aanleiding van rijksbesluiten aangaande middelen.

Daarnaast is in de loop van 2022 waarschijnlijk meer zicht op wat de energietransitie betekent voor de inrichting van de gemeentelijke organisatie. Er komt veel nieuw werk op de gemeente af. Het is daarom zaak om na te denken over de structurele borging van de noodzakelijke ondersteuning vanuit de hele organisatie en de inrichting van de organisatie. In dit voorstel is daar nog geen rekening mee gehouden.

Zoals hierboven geschetst, wordt in de loop van 2022 onderbouwd wat er hiervoor nodig is.

2.3 Kaders

In hoofdstuk 3 van de TVW zijn 4 algemene uitgangspunten voor de warmtetransitie uitgewerkt. Deze zijn leidend voor het hele proces. De uitgangspunten zijn met uw raad gedeeld in onder meer het memo nr 4522 “stand van zaken...” van december 2020.

Deze **algemene uitgangspunten** vormen de basis voor de *kaders* die zijn uitgewerkt in de *uitvoeringsstrategie*, hfd. 7 van de TVW en in de participatie- en communicatiestrategie.

De warmtetransitie is een proces dat we samen doen

- De gedetailleerde uitvoeringsplannen per buurt worden samen met bewoners en andere betrokkenen ontwikkeld in zogenoemde wijkuitvoeringsplannen.
- Bij de warmtetransitie worden alle partijen betrokken, waaronder bewoners, ondernemers, de marktpartij (aannemers en installateurs), de netbeheerders, de pandeigenaren (waaronder de woningcorporaties) en de hoogheemraadschappen (zie par 7.6 Governance). Plannen voor de toekomst worden in samenspraak ontwikkeld.
- De ontwikkeling van lokale energiecoöperaties zal een belangrijke pijler van de warmtetransitie zijn. Dit zorgt ervoor dat bewoners en ondernemers (deels) eigenaar en/of beheerder van hun eigen collectieve warmtesysteem worden.

In de warmtetransitie moet iedereen mee kunnen

- De transitie moet in ieder geval voor iedereen betaalbaar zijn. Woonlastenneutraliteit is nadrukkelijk het streven.
- Inwoners krijgen ruim van tevoren te weten op welk moment de aardgasaansluiting wordt afgekoppeld.
- Het handelingsperspectief en de begeleiding (de zogenoemde ‘wijkarrangementen’) zijn specifiek voor elke doelgroep. VvE’s, bedrijfsgebouweigenaren en ondernemers, eigenaar-bewoners van vrijstaande woningen, eigenaren van rijtjeshuizen, sociale huurders en huurders in de particuliere sector hebben elk een eigen perspectief en begeleiding nodig.
- Investerings moeten zo efficiënt mogelijk worden gedaan om kapitaalvernietiging te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door stapsgewijs te investeren, investeringen in gebouw en infrastructuur te combineren of door natuurlijke momenten optimaal te benutten.
- De keuzevrijheid in techniek om aardgasvrij te worden, wordt gehandhaafd. Dat betekent dat gebouweigenaren altijd zelf kunnen kiezen wat het alternatief voor aardgas wordt. De aangegeven oplossingsrichtingen in deze TVW worden op geen enkele wijze verplicht gemaakt. Wel moet iedereen uiteindelijk aardgasvrij worden.

De warmtetransitie is een technisch én sociaal proces

- De uitvoering van de TVW krijgt zoveel mogelijk integraal vorm. De warmtetransitie en het aardgasvrij maken staan niet op zichzelf. Andere thema’s als circulaire economie, klimaatadaptatie, sociale opgaven, mobiliteit en openbare ruimte worden meegenomen. Het aardgasvrij maken kan de aanleiding zijn voor een buurtverbeteringsplan. Al die thema’s komen samen in de omgevingsvisie.
- Gemeente Gouda wil een echt bottom-up proces hanteren waarin de regie samen wordt gevoerd met koplopers of bestaande buurtinitiatieven.
- De gemeente zet in de buurtaanpak vooral in op participatie en krijgt over het algemeen een faciliterende rol in de warmtetransitie.

De warmtetransitie leidt tot significante vermindering van CO₂-uitstoot

- Verlagen van CO₂-uitstoot blijft de aanleiding en het doel van de warmtetransitie.
- De gekozen warmteoplossingen moeten leiden tot een significante vermindering van CO₂. De uitstoot gaat op lange termijn naar vrijwel 0.
- De inzet in de uitvoeringsstrategie zal nadrukkelijk ook worden gericht op het “aardgasvrij-ready-spoor”. Hier is winst te halen voor iedereen.

Afwegingskader

Om te komen tot een verantwoorde techniekkeuze wordt getoetst aan verschillende *criteria* verdeeld over vier deelgebieden:

1) Duurzaamheid/milieu; 2) Economisch; 3) Technisch; 4) Sociaal.

De toepassing van het afwegingskader voor verantwoorde techniekkeuze (afwegingskader warmteopties) en de criteria zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3.3 van de TVW en bijlage B.

Participatie

De TVW is via een participatief proces tot stand gekomen. In de uitvoeringsfase zullen stakeholders continu worden betrokken. Dit punt is verder uitgewerkt onder 2.4.

Sturingsfilosofie

Bij de realisatie van de in de TVW voorgestelde plannen heeft de gemeente een rol en verwacht de gemeente een rol van betrokkenen en stakeholders. In hoofdstuk 7.7 van de TVW is de rolverwachting nader uitgewerkt. Hierbij wordt ook verwezen naar de Omgevingsvisie: de inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt een andere manier van werken. De warmtetransitie is daar een praktijkvoorbeeld van. Gemeenten hebben tot 2029 de tijd om de omgevingswet volledig te implementeren en het anders werken in te voeren. Aan deze nieuwe manier van werken gaat Gouda de komende periode vorm geven.

In hoofdstuk 7.7.5 van de TVW is verwoord: wet- en regelgeving over de rol en bevoegdheden van gemeenten in de energietransitie is nog volop in ontwikkeling. Daarom staan de precieze rollen en besluitvormingsinstrumenten nog niet vast.

Financiën

De TVW is een globale, algemene visie. De visie moet zijn beslag krijgen in wijkuitvoeringsplannen (WUP). De TVW beschrijft een aantal concrete acties om het ontwikkelen van WUP-en voor te bereiden. Dit kan niet zonder extra capaciteit en financiële middelen. In 2.2 en 4.3 is dit toegelicht.

Aanpak en planning

In de uitvoering wordt uitgegaan van een wijkgerichte aanpak in 3 fasen:

- Korte termijn/verkenningblok: start 2022
- Middellange termijn: start 2025
- Lange termijn: start 2030

De term “start” bij de wijkgerichte aanpak houdt in: start met het opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een WUP.

De aanpak van buurten waar men met maatregelen op “natuurlijke momenten” toewerkt naar aardgasvrij (“natuurlijk tempo”) is een nader uit te werken aanpak die stadsbreed wordt ingezet vanaf 2022 (bij voldoende capaciteit).

2.4 Participatie

De TVW is tot stand gekomen in samenspraak met een flink aantal stakeholders; van professionele partijen tot actieve inwoners. Een van de afspraken in het Klimaatakkoord was ook, dat de TVW “met betrokkenheid van stakeholders” zou worden opgesteld.

De concept TVW is ter inzage gelegd en belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen. Door het toepassen van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht wordt geborgd dat partijen in een vroegtijdig stadium zijn betrokken, zoals gebruikelijk is bij vergelijkbare overheidsbesluiten.

De Algemene inspraak- en participatieverordening Gouda stelt dat het bestuursorgaan dat het beleid vaststelt ook aangeeft hoe de inspraak wordt vormgegeven.

De komende jaren gaat de TVW in uitvoering. Het voorstel is om belanghebbenden bij de uitvoering van het beleid te betrekken volgens de inmiddels ingezette lijn.

Participatie- en communicatiestrategie

Hoe het college dit vorm wil geven is uitgewerkt in de participatie- en communicatiestrategie. Deze is in samenspraak met een flink aantal betrokkenen ontwikkeld: alle betrokkenen uit de regiegroep en hun communicatieadviseurs is gevraagd om hun inbreng in deze strategie. Vanuit bewoners zijn vier buurtvertegenwoordigers uit de verkenningbuurten, een betrokken inwoner van Gouda en ook Energiecoöperatie Gouda vanaf de beginfase betrokken. Ieder die

inbreng leverde op deze strategie heeft daarnaast de mogelijkheid gekregen om op de conceptversie te reageren en om hier extra input op te geven waar gewenst. Ook is de Raadsbrede Werkgroep Energietransitie betrokken geweest bij het opstellen van de participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie

In de participatie- en communicatie strategie staat beschreven hoe de gemeente wil samenwerken met andere betrokken partijen zoals onder meer inwoners en woningcorporaties. De beoogde projectleiders hebben een belangrijk rol in de uitvoering van deze strategie, zodat de uitgangspunten geen theorie blijven maar in praktijk worden gebracht. De afspraken over samenwerking zullen, zoals hierboven aangegeven, goed worden vastgelegd.

Ruime aandacht voor samenwerking

Samenwerking is een belangrijke pijler van de uitvoering van de warmtetransitie. Dat komt in de participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie tot uiting door zo hoog mogelijk in te zetten op de participatieladder. Per buurt zal bepaald worden in hoeverre hier animo voor is en hoe wenselijk dit is. Pas wanneer hiervoor geen animo is, wordt gekozen voor een lagere trede op de participatieladder, enzovoorts. Zo wordt aan bewoners, bedrijven en organisaties zoveel mogelijk de kans gegeven om samen te werken en te participeren in deze transitie.

Uitgangspunten en kaders voor participatie en communicatie op voorhand vastgelegd

In de participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie wordt beschreven hoe de gemeente wil samenwerken met andere betrokken partijen zoals onder meer inwoners, woningcorporaties, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Met deze strategie wordt geborgd dat communicatie en participatie vooraf is uitgedacht en dat strategische keuzes worden gemaakt bij de participatieve en communicatieve middelen die op stads- en buurtniveau worden ingezet. Daarmee wordt geborgd dat de aanpak breed is gedragen binnen de gemeente, en dat participatie en communicatie op de meest geschikte momenten en over de meest geschikte onderwerpen worden ingezet.

Zienswijzen

In de zienswijzen zijn communicatie en participatie onderwerpen die veel terugkomen.

De drie meest genoemde onderwerpen zoals ook in de samenvatting beschreven:

- De rol van de gemeente: hoe neemt de gemeente de regie? Zorgt de gemeente er straks voor dat ik keuzevrijheid behoud voor een energieleverancier? Helpt de gemeente ons bij een initiatief in de buurt?
- Communicatie: is de communicatie wel helder? Worden de juiste verwachtingen gewekt? Worden begrippen als 'kostenneutraal' wel goed uitgelegd?
- Participatie: hoe worden bewoners betrokken bij ontwikkelingen in hun buurt? Reclamanten hebben daar vragen over en doen daar suggesties voor.

3 Kanttekeningen

De warmtetransitie, de route naar een CO₂ neutrale en aardgasvrije gebouwde omgeving, is een nieuwe ontwikkeling voor alle betrokkenen, niet in de laatste plaats de inwoners van Gouda. Tijdens het proces om te komen tot een TVW is de betrokkenheid van inwoners gaandeweg toegenomen. Netwerken in buurten zijn opgericht, er is een convenant gesloten met Energiecoöperatie Gouda, en er zijn initiatieven ontplooid. Toch lijkt het erop dat het merendeel van de Goudse inwoners nog moet worden bereikt. Daarvoor is grote inzet nodig vanuit de gemeente en de stad, moeten nieuwe manieren van samenwerken worden uitgevonden en zijn er financiële middelen nodig.

3.1 Haalbaarheid ambities onzeker

In de TVW wordt een tijdpad geschetst voor een aanpak om wijken/buurten aardgasvrij te maken en een stadsbrede aanpak om via het 'natuurlijk tempo' gebouwen te isoleren in de route naar aardgasvrij. Om de ambities in 2040 waargemaakt te hebben is het noodzakelijk om vanaf 2022 ieder jaar een nieuwe wijkaanpak te starten. Of dit in de praktijk mogelijk is hangt van veel factoren af; financiële middelen, menskracht, techniek, enz.

Zonder aanvullend budget voor uitvoeringscapaciteit wordt de inzet voor het raadsprogramma energietransitie vanaf 2022 naar beneden bijgesteld. De nadere onderzoeken in de verkenningsblokken kunnen plaatsvinden, maar er zal minder intensief contact met inwoners en andere stakeholders mogelijk zijn. De publiekscampagne kan in bescheiden vorm worden voortgezet waardoor het bereik mogelijk zal dalen.

Als er duidelijkheid is over de rijksbijdrage voor de energietransitie en hoe deze financieel verwerkt wordt kan het raadsprogramma energietransitie bijgesteld worden naar de mogelijkheden die er dan zijn.

3.2 Geen eenduidige keuzes voor duurzame warmteoplossingen in wijken/buurtten

Uit deze TVW volgt nog géén besluit over het alternatief voor aardgas. Dit besluit wordt t.z.t. genomen in het (wijk)uitvoeringsplan.

Afgezien van de categorie woningen “natuurlijk tempo” wordt in de TVW voor geen enkele wijk of buurt een duidelijke voorkeurskeuze uitgesproken voor een duurzame warmtevoorziening of warmtebron. Uit alle modelberekeningen blijkt dat voor Gouda veelal twee oplossingen dicht bij elkaar liggen. Hier zal dus nader onderzoek gedaan moeten worden om te kunnen bepalen wat nu dé beste oplossing is. Alle woningen/buurtten waar een individuele oplossing het meest voor de hand ligt vallen in de categorie “natuurlijk tempo”. Hier loont het sowieso om direct aan de slag te gaan.

3.3 Geen vastgelegde fasering in buurtaanpak

In de participatiestrategie worden nog geen definitieve knopen doorgehakt over hoe participatie en communicatie op buurniveau vorm krijgt. In de strategie worden de uitgangspunten en kaders hiervoor geschetst en wordt een tekentafelontwerp gepresenteerd over de wijze waarop een buurtaanpak kán verlopen. Per buurt wordt bepaald wat een geschikte fasering is, op welke manier belanghebbenden worden betrokken en welke middelen hiervoor worden ingezet.

3.4 Participatie- en communicatiestrategie in samenspraak met selecte groep betrokkenen

De participatie- en communicatiestrategie is tot stand gekomen met behulp van directe betrokkenen, van professionals (de netbeheerder, woningcorporaties en Duurzaamheidsplatform Gouda) en Energiecoöperatie Gouda tot actieve inwoners. Hier is geen gemeentebreed participatietraject voor ingericht. De participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie heeft niet ter inzage gelegen. De verwachting is dat het stuk desondanks een goed kader is om participatie in de komende periode vorm te geven.

4 Juridische- / financiële gevolgen

4.1 Juridische gevolgen vaststelling TVW

Voor de voorbereiding en vaststelling van de concept TVW is toepassing gegeven aan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Betrokken partijen zijn in een vroegtijdig stadium betrokken en belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven op het besluit en de stukken.

De TVW wordt gezien als een *programma* in de zin van de Omgevingswet. De TVW sluit aan bij de Omgevingsvisie waarin het thema energietransitie aan de orde komt. Door het instrumentarium uit de Omgevingswet nu al toe te passen zullen, na inwerkingtreding van deze wet, de TVW en wijkuitvoeringsplannen soepel onderdeel worden van de Omgevingsvisie. De Omgevingswet, die mogelijk op 1 juli 2022 in werking treedt, biedt kansen om de energietransitie integraal aan te pakken. In landelijke pilots worden kennis en ervaring opgedaan met de juridische instrumenten die benut zullen worden voor een vertaling naar de lokale context van Gouda.

Naast de planologisch-juridische instrumenten zullen er ook afspraken gemaakt moeten worden over de samenwerking met inwoners en andere stakeholders in de energietransitie.

Meer informatie over het juridisch en beleidsmatig kader is te vinden op de website van

[Programma Aardgasvrije Wijken](https://www.aardgasvrijewijken.nl/themas/regieeenorganisatie/transitievisie+warmte2/wat+is+een+transitievisie+warmte/besluitvorming+transitievisie+warmte/default.aspx):

<https://www.aardgasvrijewijken.nl/themas/regieeenorganisatie/transitievisie+warmte2/wat+is+een+transitievisie+warmte/besluitvorming+transitievisie+warmte/default.aspx>

4.2 Juridische gevolgen participatie- en communicatiestrategie

De participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie voldoet aan de eisen van de Algemene inspraak- en participatieverordening Gouda.

In de Omgevingswet, die mogelijk op 1 juli 2022 in werking treedt, geldt daarnaast een kennisgevings- en motiveringsplicht voor participatie bij programma's, omgevingsplannen en

omgevingsvisies. Een wijkuitvoeringsplan zal uiteindelijk onderdeel worden van een omgevingsplan. Bij een omgevingsplan is het, in lijn met de Omgevingswet, nodig om kennisgeving vooraf toe te passen, en een motiveringsplicht bij besluitvorming.

Kennisgeving

In de voorbereiding voor een wijkuitvoeringsplan is het nu al van belang om de kennisgeving van participatie in te bedden. Onder deze kennisgeving wordt geschaard wie wordt betrokken, waarover en wanneer. Daarnaast staat hierin wat de rol van het bevoegd gezag is en waar meer informatie komt. In deze participatie- en communicatiestrategie voor de warmtetransitie wordt van tevoren gemotiveerd welke vormen van participatie op hoofdlijnen worden gekozen en waarover deze participatie plaatsvindt (de waarover-vraag). Per fase (de wanneer-vraag) wordt daarnaast beschreven wie worden betrokken (de wie-vraag).

Motiveringsplicht

Daarnaast is ingebed in deze strategie dat per buurtaanpak een communicatie- en participatieplan samen met betrokkenen wordt opgesteld, om zo per buurt een afweging te maken voor de benodigde en gewenste participatie en communicatie. De motiveringsplicht geldt echter met name achteraf. Bij een besluit geeft het bevoegd gezag aan hoe burgers, bedrijven, organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding, met daarbij de resultaten hiervan. Naast de voorbereiding van de motiveringsplicht, zal dus ook in een later stadium hierover worden teruggekoppeld. Hierbij wordt alvast een voorschot genomen op de motivering, door weer te geven wie waarom, waarover, en wanneer betrokken wordt.

4.3 Financiële gevolgen vaststelling TVW

Om vanaf begin 2022 voortvarend van start te gaan wordt een uitvoeringsorganisatie ingericht met nieuwe rollen zoals geschetst in de RES, TVW en de communicatie- en participatiestrategie. Het opstellen van de TVW en bijbehorende stukken heeft binnen de reguliere budgetten plaatsgevonden. Het gaat om de volgende rollen:

- Projectleider verkenningsblok Plaswijck Kern (24 uur)
- Projectleider verkenningsblok Middenwillens West (16 uur)
- Projectleider Stadsbrede aanpak (24 uur)
- Programma-ondersteuner (36 uur, vanaf juli 2022)
- RO-adviseur (4 uur)

Hiervoor is om te beginnen in 2022 € 200.000 extra nodig. In de loop van 2022 komt waarschijnlijk meer zicht op wat de energietransitie betekent voor de inrichting van de gemeentelijke organisatie. Er komt veel nieuw werk op de gemeente af. Het is daarom zaak om na te denken over de structurele borging van de noodzakelijke ondersteuning vanuit de hele organisatie en de inrichting van de organisatie.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

De personele en organisatorische gevolgen zijn beschreven onder 2.2.

Duurzaamheid

Het programma energietransitie, het programma klimaatadaptatie en de inzet voor duurzame mobiliteit vormen de kern van de inzet van de gemeente om de CO₂-uitstoot terug te dringen in lijn met het Klimaatakkoord. Het opstellen van een TVW als beleidsuitgangspunt om wijkuitvoeringsplannen op te stellen is hier onderdeel van. Daarnaast worden aan alternatieven voor aardgas duurzaamheidseisen gesteld (hoofdstuk 3.3 en 7.3.1).

Positie mensen met een beperking

Bij vervolgstappen in de warmtetransitie zal het uitgangspunt “iedereen moet mee kunnen” steeds een rol spelen.

6 Communicatie / interactiviteit

De TVW bevat geen bindende regels en staat daarom niet open voor bezwaar en beroep.

Na besluitvorming door de gemeenteraad kan de uitvoering van start gaan.

Na vaststelling wordt een projectleider aangetrokken die zal starten met opstellen van een plan van aanpak nadere verkenningen in de verkenningsblokken.